

Matti Valonen, Marjo Maidell, Paula Horne ja Olli Korhonen

Tullit sekoittavat metsäteollisuus- tuotteiden markkinoita – kotimaisen puun kysyntä pysyy vahvana

Helsinki 2025

PTT-ennusteet 4/2025

Metsäala – kevät 2025

Tullit sekoittavat metsäteollisuustuotteiden markkinoita – kotimaisen puun kysyntä pysyy vahvana

Matti Valonen, Marjo Maidell, Paula Horne ja Olli Korhonen

10.4.2025

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9340 (pdf)

Ennuste

Ennuste.....	2
Tullit sekoittavat metsäteollisuustuotteiden markkinoita – kotimaisen puun kysyntä pysyy vahvana	3
Tullit ja jännitteet painavat maailmantaloutta alaspäin	4
Metsäteollisuustuotteiden vienti Yhdysvaltoihin vähenee	5
Kartonkien tuotantokapasiteetti ja vienti kasvavat.....	6
Yhdysvallat tärkeä papereiden vientimaa.....	7
Havusellun tuotanto ja vienti kasvavat	8
Sahatavaran vienti kasvaa varovaisesti	9
Vanerin vienti Yhdysvaltoihin vähenee.....	10
Puunkäyttö nousee kapasiteetin lisääntymisen myötä.....	11
Hakkuiden määrä nousee tänä ja ensi vuonna	12
Kysynnän kasvu lisää maltillisesti puukauppoja.....	13
Puun hinnannousu tasaantuu uudessa markkinatasapainossa	14
Energiapuun hinta jatkoi viime vuonna nousuaan.....	16
Havutukin hinta kohonnut Ruotsissa ja Keski-Euroopassa.....	17

Tullit sekoittavat metsäteollisuustuotteiden markkinoita – kotimaisen puun kysyntä pysyy vahvana

Suomen metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa sekä tänä että ensi vuonna. Veturina on etenkin kartonki. Myös sahatavaran vienti kasvaa, kun rakentaminen ei enää Euroopassa vähene ja sahatavaran tarjonta globaalisti on rajallista. Yhdysvaltain tullit kuitenkin sekoittavat maailmankauppaa, haittaavat vientiä ja voivat lisätä kilpailua Suomelle tärkeillä markkina-alueilla. Puun tarve kasvaa tänä ja ensi vuonna metsäteollisuudessa, mikä pitää kotimaisen puun kysynnän vahvana. Tämän vuoksi sekä hakkuumäärät että puun hinnat nousevat, arvioi Pellervon taloustutkimus PTT:n metsäalan ennuste. Kuitupuun hintakehitys kuitenkin tasaantuu uudessa markkinatasapainossa. Yksityismetsien bruttokantorahatulot kohoavat uusiin ennätyslukemiin, selvästi yli kolmeen miljardiin euroon.

Vientimarkkinat		2025e	2026e	Puumarkkinat	2025e	2026e
Paperi	määrä	-1 %	2 %	Metsäteollisuuden puun käyttö	2 %	4 %
	hintaa	-2 %	1 %			
Kartonki	määrä	6 %	7 %	Markkinahakkuut	5 %	2 %
	hintaa	2 %	3 %			
Massa ¹	määrä	7 %	5 %	Yksityismetsien puukaupat	1 %	2 %
	hintaa	2 %	5 %	Puun nimellishinta ²		
Sahatavara	määrä	2 %	3 %	tukki	4 %	2 %
	hintaa	4 %	2 %	kuitu	4 %	2 %
Vaneri	määrä	2 %	3 %	Bruttokantorahatulot yksityismetsistä	10 %	8 %
	hintaa	-2 %	-1 %			
¹ pääosin sellua				² pystykaupat, vuotuinen keskihinta		

Kevään ennuste on laadittu tilanteessa, jossa taloudelliset ja geopoliittiset riskit globaalissa toimintaympäristössä ovat poikkeuksellisen suuria. Kansainvälisen politiikan tapahtumat määrittävät väistämättä Euroopan ja Suomen talouskehitystä ennustekauden aikana. Ukrainan ja Venäjän välille saatetaan solmia aselepo, mikä tulkitaan positiiviseksi käänteeksi, vaikka pysyvää rauhaa tuskin saavutetaan tänä vuonna. Yhdysvaltojen huhtikuun alussa asettamat tullit ja

niiden vastatullit lisäävät kansainvälisen kaupan jännitteisyyttä ja sekoittavat myös metsäteollisuustuotteiden kansainvälistä kauppaa. Tullien tasoon ja pysyvyyteen liittyy markkinoiden ennustettavuuden kannalta suurta epävarmuutta. Tullien taso tulee jatkossa vaihtelevaan paljon sekä maiden että hyödykkeiden osalta. Keskimäärin tullit kuitenkin pysyvät paljon aiempaa korkeammalla tasolla. Korkea tullitaso yhdessä niihin liittyvään epävarmuuteen tulee merkittävästi hidastamaan maailmantalouden kasvua.

Tullit ja jännitteet painavat maailmantaloutta alaspäin

Maailmantalous on turbulenssissa, kun Trumpin lietsoma tullipolitiikka ja epävarmuuden ilmapiiri painavat kasvua alaspäin. Sekä Yhdysvalloissa että Kiinassa talouskasvu hidastuu tänä vuonna merkittävästi. Euroopassa elvyttävä finanssipolitiikka alkaa vaikuttaa vuoden loppua kohden kasvuodotuksia nostavasti, mutta tullit heikentävät myös Euroopan kasvunäkymiä. Epävarmuus it sessään jo jarruttaa kasvua, mutta negatiivisen shokin lopullinen voimakkuus määräytyy sen mukaan, kuinka pysyviä tullit ovat ja mille tasolle ne asettuvat.

Tärkeää on myös huomata Trumpin toimien mahdolliset vaikutukset luottamukseen Yhdysvaltoja kohtaan investointikohteena ja liittolaisena. Mikäli tämä luottamus rapautuu, rapautuu myös dollarin asema reservivaluuttana. Tällä olisi huomattavia vaikutuksia valuuttakursseihin ja kansainvälisiin kauppavirtoihin.

Kiina toimii Yhdysvaltojen suhteen reaktiivisesti, mutta on valmis pistämään kovan kovaa vastaan. Kauppasota Yhdysvaltojen kanssa hidastaa Kiinan talouskasvua lyhyellä aikavälillä, muttei ole ristiriidassa sen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa. Kauppapoliittista nokittelua nähdään myös Kiinan ja EU:n välillä, mutta molempien etujen mukaista on välttää ylilyöntejä, sillä kauppasodan laajeneminen useammalle rintamalle olisi erittäin vahingollista niin Kiinan kuin EU:nkin taloudelle.

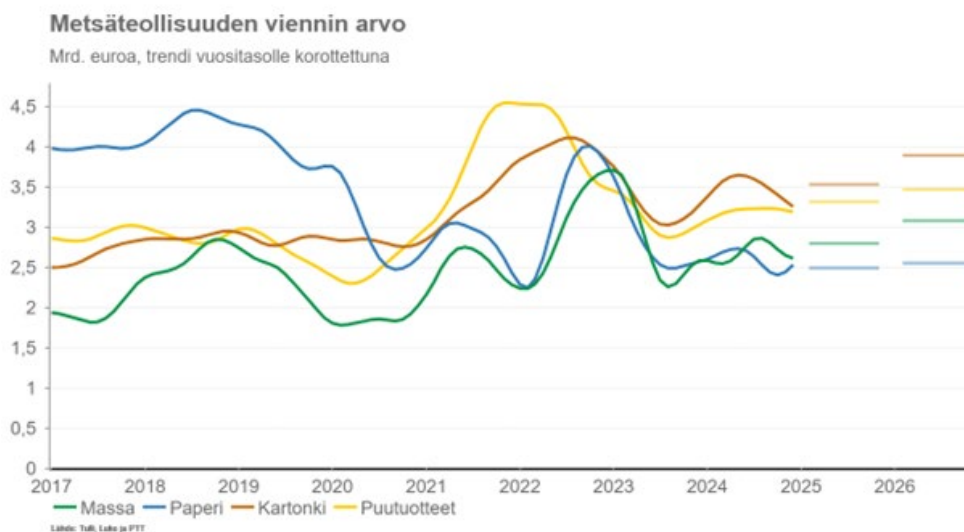
Jos kansainväliset jännitteet lientyvät ja Yhdysvalloissa taloudelliset takaiskut saavat hallinnon peruuttamaan radikaaleimmista pyrkimyksistään, kansainvälisen talouden kasvu kiihtyy ensi vuonna. Kansainvälinen kauppa vakaantuu, tullit asettuvat siedettävälle tasolle, ja epävarmuuden hälveneminen saa investoinnit liikkeelle. Epävarmuus ensi vuodesta on kuitenkin erittäin suurta ja näkymät hyvin sumuiset.

Metsäteollisuustuotteiden vienti Yhdysvaltoihin vähenee

Voimassa ja odotettavissa olevista tuontitulleista huolimatta metsäteollisuustuotteiden vienti Yhdysvaltoihin jatkuu. Maa tarvitsee edelleen tuontia, sillä investoinnit Trumpin toivomaan uuteen tuotantokapasiteettiin vievät aikaa. Poliitiikan tempoilevaisuus osaltaan hidastaa näitä investointeja. Tuontitullit tulevat todennäköisesti kuitenkin nostamaan metsäteollisuustuotteiden ja muiden lopputuotteiden hintoja Yhdysvaltojen markkinoilla ja siten vähentämään niiden kulutusta. Siksi suomalaisen metsäteollisuuden vienti Yhdysvaltoihin jossain määrin vähenee. Näkymä on kuitenkin hyvin epävarma.

Suorien vaikutusten lisäksi Yhdysvaltojen tuontitulleilla voi olla merkittäviä epäsuoria vaikutuksia Suomen vientiin metsäteollisuustuotteiden kauppavirtojen muutosten myötä. Esimerkiksi Kanada, joka on yksi maailman tärkeimmistä havusellun ja sahatavaran tuottajamaista, on vienyt merkittävän osan tuotannostaan Yhdysvaltoihin. Viennin osittainen ohjautuminen Yhdysvalloista muille markkina-alueille vaikuttaisi maailmanlaajuisesti metsäteollisuustuotteiden kauppaan.

Epävakaudesta huolimatta Suomen metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa kuluvana vuonna viisi prosenttia. Paperia ja vaneria lukuun ottamatta kaikkien metsäteollisuuden päätuotteiden viennin arvo kasvaa. Voimakkaimmin kasvaa kartongin ja massan viennin arvo. Tänä vuonna viennin arvoa kasvattaa eritoten kartonki, jonka tuotanto ja vienti kasvavat Stora Enson Ouluun valmistuvan kuluttajapakkauskartonkilinjan käynnistymisen myötä. Ensi vuonna metsäteollisuuden viennin arvo kasvaa seitsemän prosenttia ja kaikkien päätuotteiden viennin arvo kasvaa.

Kartonkien tuotantokapasiteetti ja vienti kasvavat

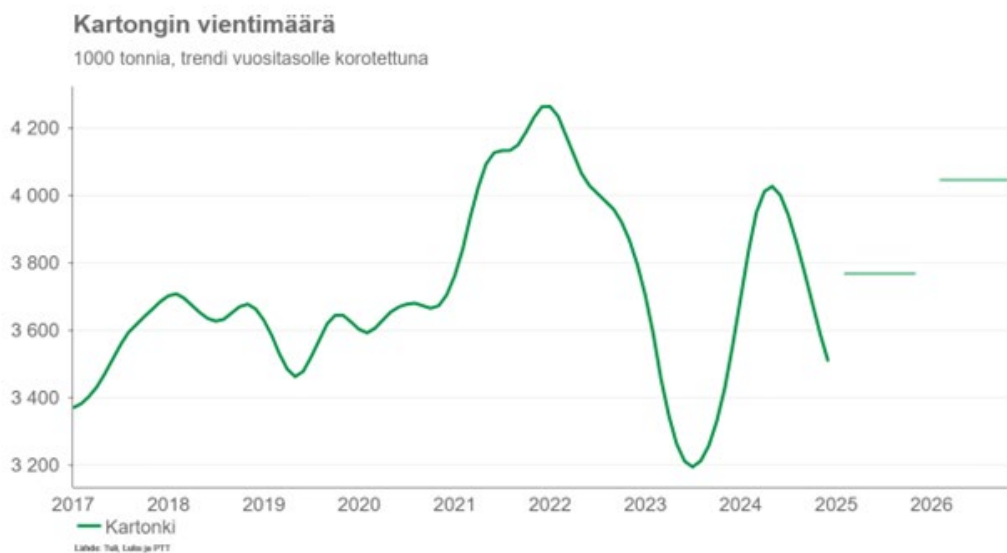
Kartonkien vienti kasvoi viime vuonna reilulla kymmenyksellä lomautuksista, työmarkkinakiistoista ja laiterikoista huolimatta. Osittain kasvu johtui viennin kannalta poikkeuksellisen vaikeasta vertailuvuodesta 2023, määrällisesti vienti oli 3,6 miljoonaa tonnia eli vuosien 2019–2020 tasolla.

Kartonkimarkkinoita kiusaa vaisu talouskehitys ja ylikapasiteetti monilla markkina-alueilla. Euroalueen ja Suomen talous ja sen myötä kulutus kasvavat vain hienoisesti tänä vuonna (ks. PTT:n kansantalouden ennuste) ja tämä heijastuu suoraan kartonkien kysyntään. Myös Yhdysvaltojen odotettavissa olevat tuontitullit tulevat kolhaisemaan suomalaista kartonkivientiä, sillä vuonna 2024 Yhdysvaltojen osuus kartonkien viennistä oli vajaan kymmenyksen. Ensi vuonna näkymä on Euroopassa toteutetun elvytyksen myötä hieman virkeämpi.

Markkinoiden haasteiden myötä kartonkikoneiden lomautuksia jatketaan tänä vuonna. Tästä huolimatta kartonkien tuotanto ja vienti kasvavat viime vuoteen verrattuna. Tärkein kasvun ajuri tänä ja ensi vuonna on Stora Enson kuluttajapakkauskartonkeja valmistavan tuotantolinjan käynnistyminen (750 000 t/v). Tuotanto saavuttaa täyden kapasiteetin vuoteen 2027 mennessä. Tuotantoa ja vientiä vuorostaan vähentää Metsä Boardin Takon taivekartonkitehtaan sulkeutuminen Tampereella kesään 2025 mennessä (210 000 t/v).

Vaikka kartonkien kuukausittainen keskivientihinta kehittyi loppuvuodesta 2024 nousujohteisesti, laski koko vuoden keskivientihinta viisi prosenttia edellisvuodesta. Aaltopahvin pintamateriaalien markkinahinnat Euroopassa ovat pysytelleet tasaisina alkuvuodesta. Tälle vuodelle on ennakoitavissa vientihintoihin vain hienoista nousua, ensi vuodelle samoin.

EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetus astui voimaan helmikuun alussa. Sen vaikutus metsäteollisuuteen ei ole pahimpien uhkakuvien mukainen sillä lopullisessa asetuksessa pakkausten kierrätettävyys on huomioitu aiempaa ehdotusta kattavammin ja esimerkiksi kartonkilaatikat on suljettu uudelleenkäyttötaivoitteiden ulkopuolelle. Asetuksen täytäntöönpano alkaa ensi vuonna.

Yhdysvallat tärkeä papereiden vientimaa

Papereiden tuotanto ja vienti kasvoivat viime vuonna hieman vuoteen 2023 verrattuna. Paino- ja kirjoituspapereiden vienti laski hienoisesti, sen sijaan voima- ja muiden erikoispapereiden vienti kasvoi lähes viidenneksellä.

Euroopan heikko talouskehitys yhdistettynä papereiden tasaisesti vähenevään kulutukseen pitää papereiden kysynnän vaisuna myös tänä vuonna. UPM sulkee jälleen paperikapasiteettia Saksassa, kun Ettringenin päällystämättömiä painopapereita tuottanut tehdas sulkeutuu kesällä.

Vuonna 2024 suomalaisia papereita vietiin Yhdysvaltoihin noin 460 miljoonan euron edestä. Tämä vastaa lähes viidennestä papereiden kokonaisviennin arvosta eli maa on tärkeä vientikohde, etenkin arvokkaammille paperilaaduille. Yhdysvaltojen odotettavissa olevien tuontitullien myötä paperin vienti Suomesta todennäköisesti hankaloituu. Suorien vaikutusten lisäksi kysymyksiä tuontitullien epäsuorat vaikutukset. Kanadan paperintuotannosta merkittävä osa on viety Yhdysvaltoihin ja mikäli kanadalaista paperia alkaa ohjautua Yhdysvaltojen sijasta Eurooppaan, tarjonta täällä lisääntyy entisestään. Suomessa lomautusten voi ennakoida jatkuvan ja siksi papereiden tuotanto ja vienti laskevat hieman viime vuodesta. Ensi vuonna nähdään hienoista kasvua virkistävän taloustilanteen myötä.

Papereiden keskimääräinen vientihinta laski viime vuonna kuusi prosenttia. Tänä vuonna hinta laskee hieman lisää, koska Yhdysvaltoihin viety paperi on ollut keskimääräistä arvokkaampaa.

Havusellun tuotanto ja vienti kasvavat

Massan vienti jäi viime vuonna vajaan kymmenyksen vuodesta 2023. Massan tuotanto sen sijaan säilyi ennallaan, mikä selittyy ennen kaikkea kartongin kasvaneella tuotannolla kotimaassa. Vuoden aikana ilmoitettiin useista, esimerkiksi työtaisteluista, laiterikoista ja markkinatilanteesta johtuneista tuotanto-seisokeista.

Supistunut tarjonta auttoi osaltaan ylläpitämään pitkäkuituisen havusellun markkinahintoja Euroopassa. Tilanne on erilainen kuin lyhtykuituisella sellulla, jonka markkinahinnat laskivat selvästi jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana kasvaneen tuotantokapasiteetin myötä. Lisää lehtisellun tuotantokapasiteettia on tulossa Etelä-Amerikkaan tänä ja ensi vuonna. Pitkäkuituisen havusellun tarjonta sen sijaan näyttää vakaammalta.

Vaikka massasta valmistettavien lopputuotteiden kysyntä säilyy tänä vuonna nihkeänä, massan vientiä kasvattaa uuden kapasiteetin käynnistyminen sekä oletus siitä, että viime vuonna koettuja pitkäkestoisia laiterikkoja ei tänä vuonna nähtäisi. Tuotantoa kasvattaa kemitermomekaanista massaa tuottavan linjan käynnistyminen Stora Enson Oulun kartonkitehtaalla. Suurin osa tuotannosta jalostetaan paikan päällä ja loput ohjautuu vientiin. Lisäksi vientiä kasvattaa Takon aiemmin käyttämän massan vapautuminen markkinoille. Ensi vuonna näkymä paranee Euroopan talouden vilkastuessa.

Yhdysvaltojen tuontitullit tulevat jossain määrin sekoittamaan myös havusellun globaaleja kauppavirtoja. Yhdysvallat on tuonut Kanadasta parisen miljoonaa

tonnia havusellua vuosittain. Uhkana on, että kanadalaista havusellua ohjautuu aiempaa enemmän Yhdysvaltojen sijasta esimerkiksi Kiinaan, joka on suomalaisen sellun tärkein vientimaa. Kiinan talouskasvun ennakoitaan hidastuvan tänä vuonna rakenteellisista ongelmista johtuen ja kuluttajien luottamus tulevaan on alhainen.

Havu- ja lehtisellun markkinahinnat Kiinassa eivät kuitenkaan ole juuri laskeutuneet alkuvuoden aikana. Euroopassa havumarkkinasellun hinta on pysytellyt melko tasaisena jo viime syksystä lähtien. Keskimääräisen vientihinnan voi olettaa pysyvän melko tasaisena tänäkin vuonna, sen sijaan ensi vuonna nähdään vahvempaa nousua. Kauppasodasta huolimatta euro-dollarikurssiin ei odoteta merkittäviä kaupankäyntiin vaikuttavia muutoksia. Valuuttakurssi voi heitellä lyhyellä aikavälillä paljonkin, mutta vuosikeskiarvo asettuu kuitenkin lähelle 1,1 dollaria euroolta.

Sahatavaran vienti kasvaa varovaisesti

Viime vuonna Suomen sahatavaran vienti väheni kaksi prosenttia, vaikka sahatavaran tuotanto kasvoi viisi prosenttia. Viennin vähenemisen taustalla oli rakentamisen heikko suhdannetilanne liki kaikilla suomalaisen sahatavaran keskeisillä markkina-alueilla. Lisäksi vientiin vaikutti maaliskuun 2024 satamalakko. Kasvanut tuotanto yhdistettynä vähentyneeseen vientiin johti viime vuonna sahatavaran varastojen merkittävään kasvuun.

Euroopassa ohjauskorkojen laskut ovat tukeneet asuntokysyntää, mutta rakentamisen kokonaisnäkymät pysyvät silti vaisuina tänä vuonna. Kansainvälisen talouden poikkeuksellisen suuri epävarmuus saa kuluttajat lykkäämään asunnonostopäätöksiä. Tänä vuonna ei Euroopassa nähdä juurikaan kasvua asuntorakentamisessa, eikä näin ollen lisääntyntä sahatavaran kysyntäkään.

Yhdysvalloissa rakentamisen kasvu pysähtyy tänä vuonna. Syynä ovat huhtikuussa voimaan tulleet tuontitullit, jotka heikentävät talouskasvua ja kuluttajaluottamusta sekä nostavat rakennusmateriaalien hintoja. Vaikka huhtikuussa asetettu tuontitulli ei koskenut sahatavaraa, mediatietojen mukaan sillekin suunnitellaan omaa tullia. Kanadalaiselle sahatavaran tuonnille Yhdysvaltoihin on jo ennestään noin 15 prosentin tuontitulli, jota tullaan todennäköisesti korottamaan myöhemmin tänä vuonna. Näiden odotettavissa olevien tullien myötä vienti Euroopasta ja Kanadasta Yhdysvaltoihin vähenisi, mutta ei loppuisi, sillä Yhdysvaltojen oma sahatavaran tuotanto ei lähimainkaan riitä kattamaan sen kulutusta.

Näköpiirissä olevan eurooppalaisen sahatavaran tuontitullin ja kanadalaisen sahatavaran tullin korotuksen myötä eurooppalaiset ja kanadalaiset tuottajat joutuvat etsimään uusia markkinoita. Kanadalaiset sahat pyrkivät luultavasti lisäämään vientiään ensisijaisesti Aasiaan, jossa niillä on olemassa olevia asiakkaita, ja eurooppalaiset sahat muualle Eurooppaan. Tämä kiristää kilpailua Suomen sahoille tärkeillä Euroopan ja Aasian markkinoilla, mikä hillitsee sahatavaran hinnannousua. Aasian tärkeimmällä sahatavaramarkkinalla Kiinassa markkinatilanne on jo valmiiksi vaikea, sillä maan kiinteistösektorin vaikeudet jatkuvat.

Tällä hetkellä sahatavaran tarjonta on rajallinen globaalisti. Ruotsissa sahat kärsivät puupulasta ja osa sahoista on joutunut seisauttamaan tuotannon kuluvana keväänä. Keski-Euroopassa puun saatavuus on heikentynyt, kun tuho- puuta tulee markkinoille edellisvuosia vähemmän, minkä lisäksi metsätuhot ovat heikentäneet Keski-Euroopan hakkuumahdollisuuksia. Metsätuhot vaikuttavat hakkuumahdollisuuksiin myös muun muassa Kanadassa.

Puun saatavuuden heikentymisen myötä sahatavaran tarjonta vähenee, minkä tukemana Suomen sahatavaran vienti kasvaa kuluvana vuonna kaksi prosenttia ja sahatavaran vientihinta nousee neljä prosenttia. Kuluvana vuonna sahatavaran tuotanto vähenee kaksi prosenttia, sillä sahat sulattelevat viime vuonna korkeiksi kohonneita varastojaan. Ensi vuonna rakennusaktiivisuutta Euroopassa tukee finanssipoliittinen elvytys (ks. PTT:n kansantalouden ennuste), minkä myötävaikutuksella Suomen sahatavaran vienti kasvaa kuluvaan vuoteen reippaammin.

Vanerin vienti Yhdysvaltoihin vähenee

Vanerin vienti kasvoi viime vuonna viisi prosenttia, mutta keskimääräinen vuotuinen vientihinta laski seitsemän prosenttia. Havuvanerin vienti kasvoi vajaat seitsemän prosenttia ja lehtivanerin noin kaksi prosenttia. Tänä vuonna vanerin vienti kasvaa kaksi prosenttia, mihin vaikuttaa asuntorakentamisen vähentymisen pysähtyminen Euroopassa. Tänä vuonna vanerin hintakehitys tasoittuu ja vanerin keskimääräinen vientihinta laskee kaksi prosenttia.

Yhdysvalloissa tuontitullit pysäyttävät rakentamisen kasvun, mikä vaikuttaa myös Suomen vanerin vientiin. Viime vuonna noin yhdeksän prosenttia Suomen vaneriviennistä suuntautui Yhdysvaltoihin. Tullien seurauksena vienti sinne vähenee jonkin verran, mikä lisää tarvetta löytää korvaavia vientikohteita tai koittaa kasvattaa toimituksia nykyisille asiakkaille Euroopassa.

Tämän vuoden maaliskuusta huhtikuusta vanerin tuotantoa on pienentänyt lakko UPM:n vaneritehtailla. Ennusteessa lakon oletetaan päättyvän huhtikuussa. Loppuvuonna lakon vaikutus koko vuoden tuotantoon pienenee, sillä taukoa tuotannossa kurotaan kiinni mahdollisuuksien mukaan käyntiasteita nostamalla. UPM:n tehtailla varaudutaan muutosneuvotteluilla lomautuksiin siltä varalta, että vanerin markkinatilanne heikkenee kuluvana vuonna. Muutosneuvottelut johtavat myös henkilöstövähennyksiin, mutta tähän mennessä UPM ei ole ilmoittanut tuotantokapasiteetin sulkemisesta.

Tänä vuonna lehtivanerin tuotantokapasiteettia pienentää Metsä Groupin Suolahden tehtaalla lehtivanerin tuotantolinjan sulkeutuminen ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Havuvanerin tuotantokapasiteettiin vaikuttaa ensi vuonna Metsä Groupin Suolahden tehtaalla havuvanerilinjan sulkeminen ja saman yrityksen Äänekosken uuden LVL-tehtaan käynnistyminen.

Metsäteollisuuden tuotanto					
	Paperi	Massa	Kartonki	Sahatavara	Vaneri
	milj. t.	milj. t.	milj. t.	milj. m ³	milj. m ³
2021	4,4	11	4,2	11,9	1,1
2022	3,1	9,8	4,2	11,2	1,1
2023	2,9	9,2	3,4	10,4	0,9
2024	3	9,3 ^a	3,7	10,9	0,9
	%	%	%	%	%
2025e	-1 %	5 %	6 %	-2 %	2 %
2026e	2 %	5 %	7 %	4 %	3 %

Lähde: Metsäteollisuus ry, PTT:n ennuste (e) ja arvio (a)

Puunkäyttö nousee kapasiteetin lisääntymisen myötä

Puunmarkkina vilkastui viime vuoden loppupuoliskolla, mikä näkyi puun ostomäärien selvänä lisääntymisenä. Puun hintataso pysyi vakaana syksyn ja leudon talven aikana kysynnän siirtyessä tavanomaista aiemmin kesäkorjuukelpoisille kohteille. Aktiivinen kaupankäynti kohdistui sekä tukki- että kuitupuu- hun, vaikka lopputuotemarkkinoilla kysyntä säilyi epävarmana sahauksen kasvusta huolimatta. Puun vahva kysyntä näkyi myös energiapuun kaupassa sekä puuntuonnin lisääntymisenä.

Puuntuonnin kokonaismäärä kääntyi viime vuonna nousuun, ja raakapuuta tuotiin kaikkiaan noin 5,2 miljoonaa kuutiometriä, joka oli vajaan kymmenyksen enemmän kuin vuotta aiemmin. Tuontimaista korostui erityisesti Latvia, joka nousi määrällisesti selvästi suurimmaksi tuontimaaksi. Latvialaisen puun tuontimäärä nousi suunnilleen 2,2 miljoonaan kuutiometriin, kun tuonti Virosta pysyi ennallaan noin 1,7 miljoonassa kuutiometrissä. Erityisesti nousua oli Latviasta tuodun havukuidun määrässä, joka nousi yli 2,5-kertaiseksi lähes puoleen miljoonaan kuutiometriin, minkä lisäksi merkittävimpiä tuontilajikkeita olivat koivukuitu ja hake. Puuntuonti Ruotsista laski viidenneksellä noin 800 000 kuutiometriin, mihin osaltaan vaikutti Metsä Groupin Kemin biotuotetehtaan seisokki viime vuoden toisella kvartaalilla. Tuonnin ohella Suomesta vietiin puuta, jonka määrä laski lähes kymmenyksellä hieman alle 1,8 miljoonaa kuutiometriin.

Metsäteollisuuden puunkäyttö lisääntyi PTT:n arvion mukaan viime vuonna parilla prosentilla, mihin vaikutti erityisesti sahatavaran tuotannon kasvu matalasta kysynnästä huolimatta. Tänä vuonna kapasiteetin muutokset ja tuotannon käyminen ilman pitkäkestoisia laiterikkoja lisäävät massateollisuuden puun tarvetta ja metsäteollisuuden puunkäyttö kasvaa kaikkiaan noin kolme prosenttia. Ensi vuonna puunkäyttö lisääntyy edelleen noin neljä prosenttia, kun tuotanto kasvaa kuluvasta vuodesta sekä puutuote- että massateollisuudessa.

Hakkuiden määrä nousee tänä ja ensi vuonna

Viime vuonna metsäteollisuuden puunkäytön lisääntymisestä huolimatta puunkorjuumäärä laski Luonnonvarakeskuksen ennakkotiedon mukaan noin prosentilla edeltävästä vuodesta. Yksityismetsissä pystykauppojen hakkuumäärä pysyi suunnilleen ennallaan, mutta hankintakauppojen hakkuissa oli laskua viidenneksen verran. Yhtiöiden ja Metsähallituksen metsissä hakkuumäärä jatkoi nousuaan ja lisääntyi neljällä prosentilla. Tukkipuun korjuumäärä nousi kolmella prosentilla havutukin hakkuiden lisääntymisen myötä. Kuitupuun hakkuita tehtiin sen sijaan viisi prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Hakkuumäärän laskusta huolimatta yksityismetsien hakkuuainkomusten määrä nousi metsänkäyttöilmoitusten perusteella ennätyksellisesti 65 miljoonaan kuutiometriin.

Tänä ja ensi vuonna kotimaisen puun tarve nousee viime vuosista puunkäytön lisääntyessä, mistä kertovat myös puukauppojen, pystyvarastojen ja hakkuuainkomusten kehitys. Tänä vuonna hakkuumäärä nousee noin viisi prosenttia viime vuoteen verrattuna teollisuuden puun tarpeen kasvaessa ja ulkomaisen puun saatavuuden ollessa rajallista. Ensi vuonna nousu jatkuu ja hakkuumäärä lisääntyy kuluvasta vuodesta noin kahdella prosentilla.

Kysynnän kasvu lisää maltillisesti puukauppoja

Viime vuosi käynnistyi puukaupan osalta edellistä vuotta rauhallisemmissa merkeissä, mutta puumarkkinat aktivoituivat erityisesti vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Heinä-joulukuun aikana solmittujen pystykauppojen määrä oli lähes 50 prosenttia korkeampi kuin vuoden 2023 loppupuoliskolla, ja neljänneksen korkeampi kuin vuosien 2019–2023 heinä-joulukuun keskimääräinen kauppamäärä. Pystykauppojen määrä nousi viime vuonna kaikkiaan viidenneksellä edeltävään vuoteen verrattuna, mikä kasvatti ostajien pystyvarastoja kauppamäärän ylittäessä selvästi toteutuneet hakkuut. Hankintakaupoissa lasku jatkui vähentyen suunnilleen neljänneksellä. Pysty- ja hankintakauppojen yhteenlaskettu kauppamäärä kasvoi viime vuonna kaikkiaan 16 prosenttia.

Vilkas kaupankäynti nosti viime vuonna selvästi kaikkien puutavaralajien kauppamääriä. Tukkipuuta myytiin pystykaupoissa reilun viidenneksen enemmän kuin vuotta aiemmin, mikä näkyi sekä havutukin että koivutukin kauppojen kehityksessä. Kuitupuun pystykauppamäärän suhteellinen muutos oli hieman tukkipuuta maltillisempi. Mänty- ja koivukuidun pystykaupoissa nousua oli hieman keskimääräistä vähemmän, kun kuusikuidun kauppamäärä nousi yli neljänneksellä. Tämän taustalla vaikutti kysynnän lisääntyminen uudistuskohteilla, joista kuusikuidun kokonaiskertymästä saadaan noin 60 prosenttia, kun mänty- ja koivukuidusta suunnilleen vastaava osuus tulee harvennusleimikoilta.

Tukkipuun kysynnän lisääntyminen viime vuonna käänsi uudistusleimikoiden kaupan selvään kasvuun, kun parina edeltävänä vuonna kuitupuun vahva kysyntä näkyi harvennusleimikoiden kaupoissa. Uudistuskohteilla pystykauppamäärä kasvoi viime vuonna yli viidenneksellä, mutta myös harvennuskohdeiden kaupoissa nousua oli vajaan viidenneksen edeltävään vuoteen verrattuna.

MTK:n Metsätutka -kyselyn mukaan edelleen lähes kolmasosalla yksityismetsänomistajista on aikomuksia myydä puuta tänä vuonna varmasti tai luultavasti. Puolet vastaajista, eli suurin piirtein aikaisempia vuosia vastaava osuus, ovat varmoja siitä, että eivät aio myydä puuta tämän vuoden aikana. Useat seikat kannustavat puukauppaan, mm. metsänhoidolliset syyt ja markkinatilanne. Myrsky- ja hyönteistuhojen vaikutus myyntihalukkuuteen nousi selvästi edellisistä vuosista, mutta pysyi edelleen pienenä. Lähes kaksi kolmasosaa metsänomistajista uskoo puun hintatason säilyvän vähintäänkin alkuvuoden tasolla seuraavan 12 kuukauden aikana.

Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa yksityismetsien puukauppojen määrä nousi vajaalla kymmenyksellä vuoden takaisesta, mikä näkyi etenkin tukkipuun

ostomäärissä. Vuoden loppua kohden nousu tasoittuu ja koko vuonna puukauppojen määrä kasvaa noin kaksi prosenttia viime vuodesta. Kauppamäärä kehittyy suunnilleen samassa suhteessa sekä tukki- että kuitupuun kaupoissa. Taustalla vaikuttaa myös viime vuonna selvästi kasvaneiden pystyvarastojen määrä. Ensi vuonna puukauppojen määrä kasvaa edelleen maltillisesti, noin kaksi prosenttia kuluvasta vuodesta metsäteollisuuden tuotannon kasvaessa.

Puun hinnannousu tasaantuu uudessa markkinatasapainossa

Viime vuonna puun hinnannousu jatkui ja pystykaupoissa myyntimäärillä painotettu keskihinta kohosi reilulla kymmenyksellä edeltävästä vuodesta. Kuitupuun hintakehitys pysyi selvästi tukkipuuta noususuuntaisempana, ja kuidun keskihinta nousi pystykaupoissa yli viidenneksellä. Tukkipuun nimellinen pystykauppahinta kohosi vajaalla kymmenyksellä, mutta selvästi yli inflaation. Hankintakaupoissa keskihinnan nousu oli hieman pystykauppoja maltillisempi, mihin vaikutti erityisesti kuitupuun kymmenyksellä noussut keskimääräinen hankintahinta.

Pystykaupoissa puun keskihinta nousi viime vuonna harvennusleimikoilla vajaalla viidenneksellä ja uudistusleimikoilla kymmenyksellä edeltävään vuoteen verrattuna. Tähän vaikuttaa tukin ja kuidun painotus uudistus- ja harvennuskohteiden kaupoissa, ja puutavaralajeittain hintojen suhteellinen muutos oli liki samansuuruista leimikoittain.

Alueellisesti havupuun keskihintojen nousu ylitti selvästi koko maan keskiarvon Pohjois-Suomen hinta-alueilla, kun eteläisessä Suomessa muutokset olivat keskimääräistä pienempiä. Tämä näkyi havutukin kannalta olennaisilla alueilla nimellisten hintojen yhtenäistymisenä sekä havukuidun muuta maata korkeampana nimellishintana Pohjois-Pohjanmaan hinta-alueella.

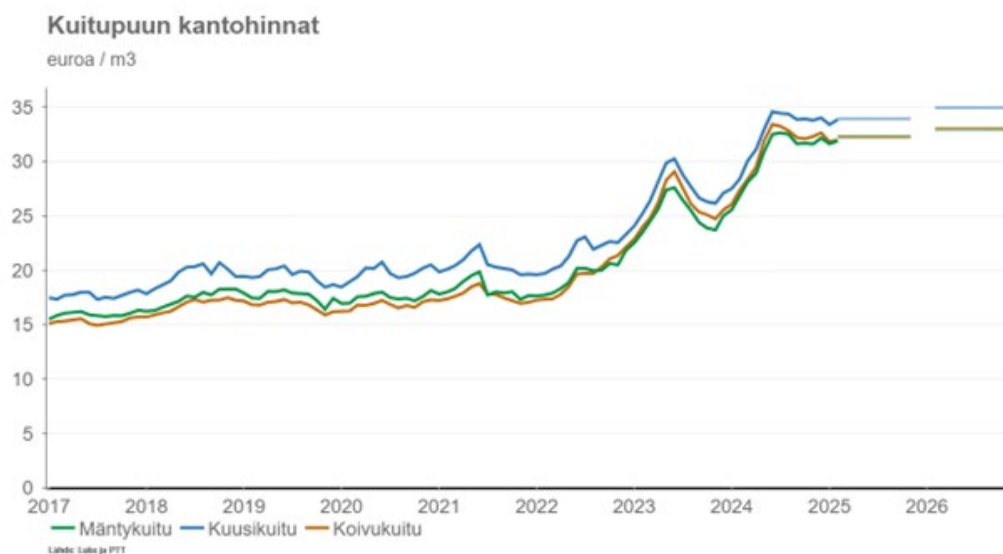
Puun hintakehitys on ollut menneiden kuukausien aikana varsin vakaata, eikä tyypillisen kevään tapaista hinnannousua ole tänä vuonna nähty. Leudon talven myötä kysyntä näyttäisi siirtyneen tavanomaista aiemmin kesäkorjuukelpoisille kantaville kohteille, mikä on näkynyt kaupoissa ja hintakehityksessä. Kuluvan vuoden alussa puun keskihinta on ollut liki viidenneksen vuoden takaista korkeammalla, mutta hintaero kaventuu kevään edetessä, kun hintakehitys pysyy tavanomaista trendiä maltillisempana.

Tänä vuonna tukkipuun vuotuinen keskihinta nousee pystykaupoissa viime vuotta maltillisemmin, hinnannousun ollessa hieman alle neljä prosenttia viime

vuoteen verrattuna. Kuusitukin keskihinnan nimellinen muutos on viime vuodesta poiketen hieman mäntytukkia korkeampi. Koivutukin keskihinta nousee hienoisesti viime vuodesta. Ensi vuonna tukkipuun hintakehitys jatkuu maltillisena ja tukkipuun nimellinen keskihinta nousee noin kaksi prosenttia.

Kuitupuun hintakehitys tasaantuu selvästi viime vuosiin verrattuna, mikä kertoo uuden markkinatasapainon löytymisestä. Pystykaupoissa kuitupuun vuotuinen keskihinta nousee tänä vuonna noin neljällä prosentilla viime vuoteen verrattuna. Ensi vuonna kuitupuun hintakehitys jatkuu edelleen maltillisena ja keskihinta nousee suunnilleen kaksi prosenttia kuluvasta vuodesta.

Kotimaisen puun kysyntä on heijastunut myös kantorahatuloihin, jotka hipovat reaalisia ennätyslukemia. Yksityismetsien nimelliset bruttokantorahatulot nousivat viime vuonna kymmenyksellä vajaaseen 2,9 miljardiin euroon puun keskihinnan ja kauppamäärien nousun myötä, mutta reaalisesti tulot jäivät hieman alle ennätysvuoden 2007. Tänä ja ensi vuonna metsänomistajien puunmyyntitulot nousevat edelleen hakkuiden lisääntyessä sekä hintojen ja kauppojen noustessa maltillisesti, ja tulot yltävät myös reaalisesti ennätykseen. Tänä vuonna puunmyyntitulot kasvavat kymmenyksellä viime vuodesta noin 3,2 miljardiin euroon. Ensi vuonna tulot kasvavat edelleen kahdeksan prosenttia noin 3,4 miljardiin euroon.

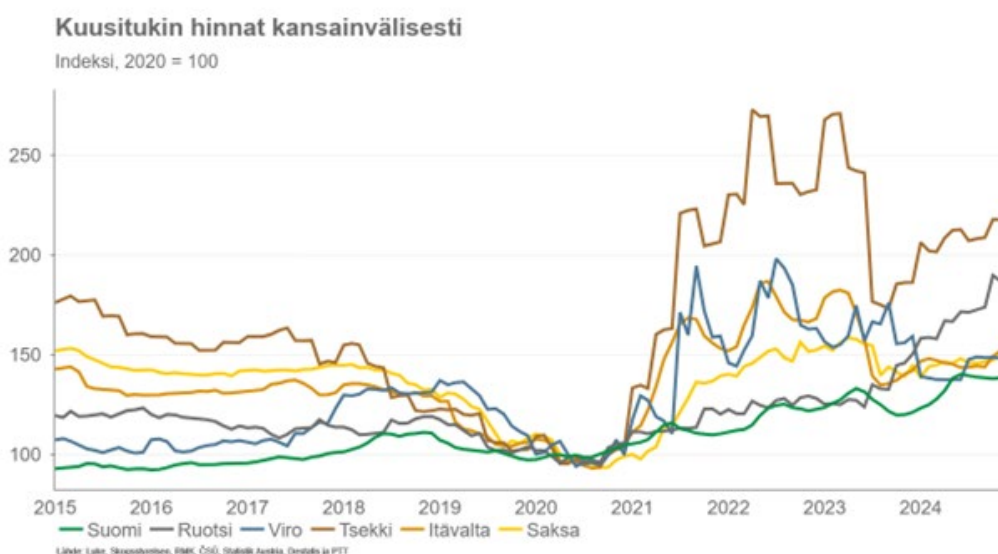
Energiapuun hinta jatkoi viime vuonna nousuaan

Vuonna 2024 lämpö- ja voimalaitosten kiinteiden puupolttoaineiden käyttö oli 22 miljoonaa kuutiometriä, mikä merkitsi kahden prosentin vähennystä edellisvuoteen verrattuna. Metsähakkeen käyttö väheni viisi prosenttia, kun taas metsäteollisuuden sivutuotepuun käyttö kasvoi prosentilla. Vuonna 2024 lämpötilakorjattu kaukolämmön käyttö väheni prosentilla eli prosentin vähemmän kuin puupolttoaineiden käyttö. Tätä selittää osaltaan sähkökattiloiden kaukolämmöntuotannon kasvu. Energiayhtiöt ovat investoineet merkittävästi sähkökattiloihin, mikä johti kaukolämmöntuotannossa käytettävän sähkön kaksinkertaistumiseen vuosien 2023 ja 2024 aikana.

Energiapuun hinnat nousivat voimakkaasti viime vuonna. Energiapuun keskihinta pystykaupoissa nousi viime vuoden kymmenestä eurosta kuutiolta liki 15 euroon. Latvusmassan ja kokopuun kuutiohinnat nousivat eniten. Hintojen nousun taustalla oli energiapuun korkea kysyntä. Leudon talven takia tämän vuoden tammi-maaliskuussa lämmöntarve oli tavallista pienempi, mikä johti siihen, että energiayhtiöillä jäi energiapuuta varastoon. Näin ollen varastojen täyttämiseen tarvitaan vähemmän energiapuuta. Kuluvana vuonna energiapuun kysyntä saattaa sen seurauksena laskea.

Havutukin hinta kohonnut Ruotsissa ja Keski-Euroopassa

Euroopan puumarkkinoilla PTT:n seurannassa olevissa maissa (Itävalta, Ruotsi, Saksa, Tšekki ja Viro) huomio on puun hintakehityksen osalta siirtynyt viimeisen vuoden aikana kuitupuusta tukkipuuhun. Havutukin nimellinen hintakehitys oli viime vuonna nousujohteista Ruotsissa, Virossa ja Keski-Euroopan maissa. Kuusitukin nimellisissä hinnoissa muutos oli mäntytukkia voimakkaampi, mitä selittää kuusitukin korkeampi kysyntä suhteessa sen saatavuuteen. Kuitupuun hintakehityksessä muutokset olivat viime vuonna sen sijaan vähäisiä verrattuna parin aiemman vuoden jyrkkiin nousuihin. Havukuidun nimellinen hinta nousi selvästi Ruotsissa kotimaisen puumarkkinan tapaan. Virossa havukuidun nimellinen hinta nousi selvästi viime vuoden alussa, mutta kääntyi vuoden lopulla laskuun palaten liki alkuvuoden tasolle. Keski-Euroopassa havukuidun pysytteli sen sijaan varsin tasaisena läpi vuoden.

Lisätietoja:

Paperi-, kartonki- ja selluteollisuus: metsäekonomisti Marjo Maidell, p. 040 164 8169

Saha- ja vaneriteollisuus: metsäekonomisti Matti Valonen, p. 040 164 8151

Metsätalous- ja puumarkkinat: metsäekonomisti Olli Korhonen, puh. 040 481 9279, tutkimusjohtaja Paula Horne, puh. 040 592 6820

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ptt.fi